

ordet

Længslen bevæger sig i sårbarhed

Jørn Henrik Olsen

ordet@k.dk

✝ "Min sjæl fortæres af længsel efter Herrens forgårde, mit hjerte og min krop råber efter den levende Gud."

Salmernes Bog 84, 3

AT LÆNGES I STILHED lukker op – ikke til. Jeg har dog lagt mærke til, at længslen ofte bevæger sig i sårbarhed.

Hvor savn og sorg ofte går på noget, man tidligere kendte på grund af kærlighed, gennem en tæt knyttet forbindelse, går længslen på noget, som man ikke helt har oplevet før, men som man aner rummer opfyldelse.

Længsel er berøring med menneskets inderside, og den tilhører et skjult fundament i mennesket.

Salme 84 er en lovprisning, der har forbindelse til en valfart. En pilgrimsskare er på vej til Jerusalem til en af årets store fester. Men salmen formulerer også, at det har været en svær tid. Sommerens tørke har fået alt til at visne bort.

Her tæt på Herrens bolig og forgårde er der, for at blive i naturens og vejrligets sprog, ved at ske et stort omslag i vejret. Salmisten – eller måske rettere salmisterne – vil opleve, at Gud kan gribe ind. Han kan give nyt liv, ny tro, ny velsignelse.

Det er denne forventning til Gud, der italesættes på stærkeste måde.

Glæden og lykken over at befinde sig så tæt på Guds bolig breder sig ud i en stor lovprisning. I dette lys kan det være vanskeligt at forstå, at noget har holdt salmisterne tilbage i en rum tid. De har længtes efter at opleve nærværet af den levende Gud, men noget har over tid gjort det vanskeligt. Om det har været sygdom eller noget helt andet, ja, det ved vi ikke.

Når længslen bevæger eller kæmper, som den gør her, så råder sårbarheden og usikkerheden. Men længslen, set fra et almindeligt menneskeligt perspektiv, bevæger sig, søger og venter. Men den dybe længsel bliver ved med at råbe og søge svar. Nogle gange bliver den meget stille og tøvende. Men længslen er som et svar på Guds egen længsel efter sit menneske.

Jørn Henrik Olsen er forfatter, teolog, ph.d.

set på Twitter

"Det, man skal vide om det danske forsvar, er, at det mest hensigtsmæssigt kan opfattes som den bevæbnede gren af DSB."

HENRIK DAHL,
SOCIOLOG OG FOLKETINGSMEDLEM FOR LIBERAL ALLIANCE

Kristelig Handicapforening: Gør ikke private botilbud til syndebuk

Tove Søgaard

DE SENESTE DAGE har der igen været debat om kommunernes udgifter til mennesker med et handicap – udgifter der ikke holder trit med de afsatte midler. Problemet er stort. Så meget desto vigtigere er det at holde balancen i debatten.

Når Kommunernes Landsforening i sit seneste nyhedsbrev på baggrund af en såkaldt analyse konkluderer, at de løbske udgifter på det specialiserede socialråde primært skyldes private botilbud, mener jeg således, at det er en stærkt forhasst og fuldstændig løsrivet slutning.

DET PARADOKSALE i den omtalte udmelding er, at det også fremgår, hvorfor kommunerne ikke kan undvære de private tilbud. De er nemlig ofte højt specialiserede og kræver i sagens natur overskridelse af kommunegrænser, når der skal findes borgere i målgruppen.

Alligevel går to af de fire "styringsmæssige tiltag", som Kommunernes Landsforening opfordrer kommunerne til at "øge opmærksomheden omkring", ud på at undgå at bruge de private tilbud. Der opfordres til "matrikelløse tilbud" (lad borgeren blive boende i eget hjem) og "samarbejde omkring kapacitet" – et samarbejde med andre kommuner om at oprette tvær-kommunale tilbud.

JEG KØBER IKKE hverken Kommuners Landsforenings analyse af problemet eller løsningen på det. Når udviklingen i analysens 22 kommuner viser, at antallet af borgere som bor i et privat botilbud fra 2018-2022 er steget med 27 procent, og at prisen i den samme periode er steget med 21 procent, er jeg for det første af den overbevisning, at det skyldes stigende udgifter til nødvendig specialisering og krav om flere tilsyn (for tiden 18 forskellige på det enkelte botilbud).

For det andet vil jeg tillade mig at påpege det stående problem for en kommune med at dokumentere den reelle pris på egne tilbud. Det er svært præcist at fastslå, hvor store veksler det enkelte botilbud trækker på kommunens fællesfaciliteter. For et privat botilbud er det derimod helt enkelt at holde styr på udgifterne. Det kræver bare et kig på fakturaerne.

Det burde være overflødig at forklare, hvorfor man ikke køber løsningen på et problem, hvis art man ikke er enig i. Alligevel vil jeg gerne påpege, hvad der sker, når kommunerne, som Kommuners Landsforening opfordrer til, forsøger at finde løsninger for alle borgere i eget regi.

Kristelig Handicapforenings 12 bofællesskaber fordelt i hele Danmark har ofte været genstand for en bolig- og livsdrøm, som aldrig blev til noget. Og vi matcher sammenlignelige kommunale alternativer økonomisk. Det skal vi. Ellers er der en helt legal grund til at nægte en borger at flytte ind.

For det første tryk risikoen for, at den enkelte borger ikke får den hjælp, som han eller hun ifølge loven har krav på. Er kommunen bundet af egne tilbud (eller et sjældent tværkommunalt tilbud, som man har en aktie i), er paletten alt andet lige meget begrænset.

For det andet skrottes det frie boligvalg som en menneskeret – i hvert fald for mennesker med et handicap, som nu kun kan vælge det kommunale botilbud, som den kommunale sagsbehandler finder.

For det tredje indstilles den gode konkurrence, som tvinger både offentlige og private udbydere til at være på tærne og tilbyde det bedst mulige. Med udelukkelsen af private alternativer eliminerer den enkelte kommune sine egne "konkurrenter".

ER DET ET SCENARIO, VI ØNSKER? Det håber jeg ikke.

Desværre er vi allerede godt på vej mange steder. Kristelig Handicapforenings 12 bofællesskaber fordelt i hele Danmark har ofte været genstand for en bolig- og livsdrøm, som aldrig blev til noget. Og vi mat-

▲ Misforholdet mellem udgifter og midler på handicapområdet er et stort problem, skriver landsleder i Kristeligt Handicapforening. Demonstrationerne her på Christiansborg Slotsplads i København kræver flere penge til omsorg for handicappede. – Foto: Martin Sylvest/Ritzau Scanpix.

cher sammenlignelige kommunale alternativer økonomisk. Det skal vi. Ellers er der en helt legal grund til at nægte en borger at flytte ind.

Misforholdet mellem udgifter og midler på handicapområdet er et stort problem. Der skal findes en løsning. Men løsningen er ikke at gøre livet surt for private udbydere og pålægge den enkelte kommune at tackle alt i eget regi.

Tove Søgaard er landsleder i Kristelig Handicapforening.

KRISTELIGT DAGBLADS KRONIK TORS DAG DEN 8. DECEMBER 2022

kronik | Indsatsen mod krænkelser i folkekirken er rettet mod ansatte, der bliver udsat for overgreb eller chikane. Men hvis en kirkegænger bliver krænket, må de "selv ligge og rode med det", skriver professor

Folkekirken har ringe hjælp at tilbyde, når en kirkegænger bliver krænket

Ulla Schmidt

Professor mso

FOLKEKIRKEN HAR som andre samfundsinstitutioner sat problemet med seksuelle krænkelser højt på dagsordenen de seneste år. Der er taget flere initiativer i forsøg på at reducere forekomsten og bedre håndteringen af krænkelser og overgrebssager i kirkelig sammenhæng. Biskopper og Landsforeningen af Menighedsråd har udsendt en fælles erklæring om multolerance for krænkelser, og Folkekirken Arbejdsmiljørådgivning (FAR) har udarbejdet vejledninger om forebyggelse og håndtering, som så kan omsættes i handleplaner og lokale tiltag rundt om i stifter og sogne.

Indsatsen har imidlertid en iøjnefaldende begrænsning: Den tilgår feltet primært som et arbejdsplads- og arbejdsmiljøproblem. Chikane og krænkelser omtales som noget, der udøves mod ansatte af deres kolleger eller ledere – muligvis også af andre, og hvor folkekirken som arbejdsgiver og forpligtet på arbejdsmiljøloven er ansvarlig for at sikre medarbejdere et godt arbejdsmiljø.

DERIMOD BLIVER DER IKKE sat ord på eller taget højde for chikane og krænkelser som noget, præster og øvrige kirkelige medarbejdere udøver mod folkekirken medlemmer – mod dem, der deltager i kirkens liv og søger kirkens omsorg. Vejledninger og handleplaner er designede til at varetage folkekirken ansatte, men ikke kirkens medlemmer. Denne arbejdspladsorien-

Den tillid, mennesker viser præster og andre medarbejdere i sjælesorgs- eller andre omsorgsrelationer, og den omsorg, de modtager, er forbundet med en eller anden grad af afhængighed og magt.

terede tilgang adskiller sig markant fra, hvordan mange andre kirker – herunder også folkekirken "nabokirker" i Tyskland, Norge og Sverige – forholder sig til området.

Nogle konkrete nedslag kan illustrere, hvordan dette giver klare mangler, når det gælder at forebygge, håndtere og følge op efter krænkelser og overgreb begået mod kirkens medlemmer eller andre, der søger kirkens tjenester.

Når det gælder forebyggelse af krænkelser i kirkelig sammenhæng, er det gennemgående arbejdspladsen som potentiel arena og den ansatte som potentielt offer for krænkelser, der løftes frem i den centrale vejledning. Viden om, hvad seksuel chikane og krænkelser er, normer og værdier for forventet adfærd på arbejdspladsen, kortlægning gennem APV'er og trivselmålin-

ger, og retningslinjer for, hvor ansatte kan klage og få rådgivning, skal hjælpe med at sikre ansatte en god arbejdsplads og en tryk arbejdsverdag.

Men folkekirken er jo ikke kun en arbejdsplads, hvor det skal være trygt for de ansatte. Den er også en kirke, hvor det skal være trygt for dem, der tager del i kirkens gudstjenester og fællesskab, sjælesorg og omsorg. På det punkt er vejledninger og handleplaner tavse, bortset fra generelle udmeldinger om multolerance og en påmindelse om at indhente børneattester.

DER BLIVER EKSEMPELVIS IKKE taget højde for det særlige forhold, at den tillid, mennesker viser præster og andre medarbejdere i sjælesorgs- eller andre omsorgsrelationer, og den omsorg, de modtager, er forbundet med en eller anden grad af afhængighed og magt. Det er en velkendt side ved sjælesorgs- og omsorgsrelationer og ikke i sig selv noget odøst eller forkert. De fleste præster og kirkelige medarbejdere forvalter da også dette meget ansvarligt med sikker dømmekraft og empati.

Men nogle gør desværre ikke. Det er vel beskrevet i den internationale faglitteratur, at et gennemgående mønster ved krænkelser og overgreb i kirkelig sammenhæng netop er, at præster, vejledere og andre gennem omsorg, interesse og opmærksomhed først trækker tillid og afhængighed, som derefter gennem manipulation og pression udnyttes til overgreb. Her er generelle erklæringer om multolerance og påmindelser om børneattester utilstrækkelige som forebyggelse – noget, andre kirker

for længst har opdaget og taget højde for.

Men den provst, der ønsker at øge bevidstheden om dette som en risikofaktor, understøtte ordninger, der kan modvirke uheldige mekanismer og situationer, søge for tilgængelig vejledning og opfølgning, før ting er gået galt – den provst finder næppe inspiration i folkekirken centrale vejledninger, retningslinjer og organer.

Når det videre gælder håndtering af krænkelser og overgrebssager, er første betingelse selvfølgelig, at den, der udsættes, har et sted at henvende sig. Ikke alene med tanke på at få hjælp, men også så sagen kan komme til behandling på rette sted, og der kan træffes en korrekt afgørelse.

EN ANSAT, DER OPLEVER krænkelser, kan ifølge vejledningerne gå til sin leder, til sin arbejdsmiljø- eller tillidsrepræsentant, til sin faglige organisation eller ringe til arbejdstilsynets hotline. Er man ansat i et stift eller en anden stor, folkekirkelig institution som Folkekirken Uddannelses- og Videnscenter, kan man benytte sig af whistleblowerordningen.

Har man derimod været udsat for krænkelser i forbindelse med, at man har opsøgt kirken og dens tjenester, ja, så er det ikke så åbenbart, hvor man skal henvende sig, eller hvordan man går frem. Man må selv finde ud af, at man forventes at benytte en almindelig klageadgang, hvordan man udformer en klage, hvem den stiles til, og hvad man kan forvente sker, efter at den er indgivet. Der er heller ikke noget oplagt

sted at henvende sig for vejledning eller hjælp, og man må selv mobilisere og betale for eventuel juridisk bistand. Fra folkekirken side må man nøjes med generelle opfordringer til at "reagere omgående på grænseoverskridende adfærd", og forsikringer om at "alle henvendelser håndteres med stor alvor".

TIL SAMMENLIGNING kan man i folkekirken nabokirker både i Tyskland, Sverige og Norge allerede fra første webside enkelt finde frem til, hvor man kan henvende sig, hvis man har været udsat for krænkelser eller overgreb og vil klage og/eller have hjælp og rådgivning.

Og også når det gælder opfølgning bliver begrænsningen i arbejdsmiljøtilgangen tydelig. I vejledningen for håndtering af sager siges det eksplicit, at "den krænkede hurtigt skal tilbydes hjælp". Men vejledningen lægger til grund, at den krænkede er præst, kirkefunktionær eller eventuelt menighedsrådsmedlem. Det er som arbejdsgiver for den, der har lidt skade på sin arbejdsplads, at et stift, menighedsråd eller en folkekirkelig institution skal sikre, at en udsat medarbejder tilbydes hjælp. Der siges intet om det ansvar, man som kirkeligt ledelsesorgan har for at sikre hjælp til dem, der er udsat for krænkelser og overgreb i forbindelse med at have deltaget i eller opsøgt kirkens fællesskab, tjenester og omsorg.

Der er selvfølgelig ikke noget i vejen for, at kirkelige instanser kan gå længere end det, der tilbydes i vejledningen, som faktisk opfordrer til at påtage

sig et moralsk ansvar for at tilbyde hjælp. Men der er anekdotisk grundlag i konkrete enkelttilfælde for at sige, at det i bedste fald er tilfældigt, om det sker. En kirkelig instans, der helst vil undgå at påtage sig et sådant moralsk ansvar, møder ingen modstand i folkekirken egne vejledninger.

Er man sognepræst, kirke- og kulturmedarbejder, stiftsconsulent eller lektor, kan man have nogenlunde tillid til, at ens arbejdsgiver har gjort noget for at forebygge chikane og krænkelser, at man har et sted at henvende sig og søge råd, hvis det alligevel sker, og at man vil blive tilbudt hjælp til at komme igennem det. Det står i hvert fald i de vejledninger, ens arbejdsgiver skal forholde sig til.

Men er man et menneske, der søger sjælesorg i en livskrise, enlig mor til et dødsbarn, studerende på Pastoralseminariet eller modtager af menighedens besøgstjeneste, kan man egentlig ikke regne med nogen af delene, men risikere, folkelig sagt, selv at måtte ligge og rode med det, hvis man udsættes for krænkelser og overgreb.

Hvad mener du?

Deltag i debatten, og send din holdning til debat@k.dk eller i et brev til Kristeligt Dagblad, Vimmelskæft 47, 1161 København K.